וזה לפי שאין פעולתו אצלו היכי דמי אי

דאמר להו שכרכם עלי שכרו עליו הוא

דתניא יהשוכר את הפועל לעשות בשלו

קיא א מיי פי״ל מהל׳ לאון קפא טוש"ע ח"מ סי שלט סעיף ז: קיב ב טוש״ע שם סעיף

קיג ג מיי שם הלכה ב מוש"ע שם סעיף ד: קיד ד מיי שם טוש"ע

גזילה ואבידה הל' ג ד סמג לאוין קלו טור וש"ע ח"מ סיי שנט סעיף

ז וסעיף ח ודלא כסוגיין וע"ש: רע"ז ו ז מיי שם פ"ז הלכה א והלכה ב

סמג עשין עג: קיז ח מיי פי״א מהלי שכירות הלכה א סמג לחון קפא טוש"ע ח"מ סי׳ שלט סעיף א: קיח טיכמיי ד טוש"ע שם סעיף

קים למ מיי שם הלי ו ועיין בהשגות ובמגיד משנה סמג שם טור ש"ע ח"מ סי' פט סעיף ג: קב נ מיי שם ר

ממג שם:

תורה אור השלם ו לא תעשק אַת רַעַרְּ ולא תגול פָעלַת שָׂבִיר אִהְּךְּ עַדּ פָּעלַת שָׂבִיר אִהְּרָ בקר: ויקוא ב 2 לא תעשק שְׁכִיר עָנִי 2 מאחיף אוֹ מִנְּרְף אַשר באַרצר בשעריף:

דברים כד יד ז בוים כו ין ג בְּיוֹמוֹ תִתֵּן שְׂכְרוֹ וְלֹא תָבוֹא עָלְיו הַשֶּׁמֶשׁ בִּי עני הוא ואליו הוא נשא אֶת נַפְּשׁוֹ וְלֹא יִקְרָא עָלֶיף אֶל יִיְ וְהָיָה בְּךְ חַטְא: דברים כד טו ַוּשְּאָג. יוברים כו טו 4 אַל תֹאמֵר לְרֵעֲךְ לֵךְ וְשׁוּב וּמְחָר אֶתֵּן וְיֵשׁ משלי ג כח אתר: ָּשׁ כִּי תָחֲטָא וּמְעֵלָה מַעַל בּיִי וִכְחֵשׁ בַּעַמִיתוֹ בפקדון או בתשומת יד או בְגְוַל אוֹ עָשַקּ אֶת

לדחות אלא היה ירא שלא יהא פנוי ליתן להם ואפילו משום בל תשהא לא היה עובר כיון שהוא עסוק במלאכה אחרת: בעל הבית: הני שוקאי דסורא. בעלי בתים של סורא שאין מתקיף לה אביי איזהו גול בו'. תיתה וכי לא ידע אביי דרב

ששת מוקי לה באודי ליה והדר כפריה וי"ל דסבר אביי דאית לן לאוקמי גזל דומיא דעשק וכי היכי דלא האי וכחש אעושק לא קאי נמי אגזל אלא תחילת גזל דקרא ותחילת עושק הוא כיחוש ולא דייק כדדייק רב ששת בסמוך דהכא כתיב או בגזל והכא

אן עשק בתיב. לא גרסינן שעשקו כנר: **ולכוד** חלקן הכתוב לעבור עליו בשני לאוין. לאו משום דכתיב גול ועשק ששינה בלשון דייק אלא משום דכתיב תרי לאוין תימה בשלמא הכא חילקן כדי לעבור עליו בשני לאוין אבל גבי אשם גזילות למה

והראהו בשל חבירו נותן לו שכרו משלם וחוזר ונומל מבעל הבית מה שההנה אותו אלא צריכא דאמר להו שכרכם על בעל כתיב או עשק בלא בי"ת: הבית יהודה בר מרימר א"ל לשמעיה זיל אגיר לי פועלים ואימא להו שכרכם על בעל הבית מרימר ומר זומרא אגרי להדדי אמר רבה בר רב הונא יהני שוקאי דסורא לא עברי משום בל תלין מידע ידעי דעל יומא דשוקא סמיכי אבל משום בל תשהא ודאי עובר: שכיר שעות גובה כל הלילה וכל נכתבו שניהם או בגול או עשק: היום: אמר רב ישכיר שעות דיום גובה מאחיך כל היום שכיר שעות דלילה גובה כל הלילה ושמואל אמר שכיר שעות דיום גובה כל היום ושכיר שעות דלילה גובה כל הלילה וכל היום תגן שכיר שעות גובה כל הלילה וכל היום תיובתא דרב אמר לך רב לצדדין קתני שכיר שעות דיום גובה כל היום שכיר שעות דלילה גובה כל הלילה תגן היה שכיר שבת שכיר חדש שכיר שנה שכיר שבוע יוצא ביום גובה כל היום יוצא בלילה גובה כל הלילה וכל היום אמר לך רב תנאי היא דתניא שכיר שעות דיום גובה כל היום שכיר שעות דלילה גובה כל הלילה דברי ר' יהודה ר"ש אומר

שכיר שעות דיום גובה כל היום שכיר שעות דלילה גובה כל הלילה וכל היום מכאן אמרו יכל הכובש שכר שכיר עובר בה' שמות (6) הללו ועשה משום יבל תעשוק את ריעך ומשום יבל תגזול ומשום יבל תעשוק שכיר עני ומשום יבל תלין ומשום יביומו תתן שכרו ומשום ילא תבא עליו השמש הני דאיכא ביממא ליכא בליליא דאיכא בליליא ליכא ביממא אמר רב חסדא שם שכירות בעלמא האיזה הוא עושק ואיזהו גזל א"ר חסרא ילך ושוב לך ושוב זה הוא עושק יש לך בידי ואיני נותן לך זה הוא גזל מתקיף לה רב ששת יאיזהו עושק שחייבה עליו תורה קרבן דומיא דפקדון דקא כפר ליה ממונא אלא אמר רב ששת נתתיו לך זהו עושק יש לך בידי ואיני נותן לך זה הוא גזל מתקיף לה אביי יאיזה הוא גזל שחייבה עליו תורה קרבן דומיא דפקדון בעינן דקא כפר ליה ממונא אלא אמר אביי לא שכרתיך מעולם זה הוא עושק נתתיו לך זה הוא גול ולרב ששת מאי שנא עושק דקשיא ליה ומאי שנא גזל דלא קשיא ליה אמר לך גזל דגזליה והדר כפריה אי הכי אפילו עושק נמי דהדר כפריה הכי השתא בשלמא התם כתיב או בגזל מכלל דאודי ליה מעיקרא אבל גבי עושק מי כתיב או בעושק או עשק כתיב שעשקו כבר רבא אמר זה הוא עושק זהו גזל ולמה חלקן הכתוב לעבור עליו בשני לאוין: **בותני'** האחד שכר אדם ואחד שכר בהמה ואחד שכר כלים יש בו משום ביומו תתן שכרו ויש בו משום לא תלין פעולת שכיר אתך עד בוקר "אימתי בזמן שתבעו 'לא תבעו אינו עובר עליו יהמחהו אצל חנוני או אצל שולחני אינו עובר עליו

יש מנו נשבע ונומל שעבר זמנו אינו נשבע ונומל שאם יש פישכיר בזמנו נשבע ונומל

עדים שתבעו יש בו משום ביומו נשבע ונוטל יגר תושב יש בו משום ביומו

תתן שברו ואין בו משום לא תלין פעולת שכיר אתך עד בקר: גמ' מני

מתני' לא תנא קמא דמאחיך ולא רבי יוםי ברבי יהודה מאי היא דתניא בואחיך מאר רב ששם וכו?. לקמן פריך לרב ששת מאי שנא עושק דקשיא ליה ומ"ש גול דלא קשיא ליה: לא שכרסיך מעולם. לא דמי לגול כי נתמיו לד דהא מודי ליה דיידד דרדיר ברא איל לגול כי נתמיו לד דהא מודי ליה דיידד דרדיר ברא איל לידי דיידי ברא מודי ליה דיידד דרדיר ברא איל לידי דיידי ברא מודי ליה דיידי ברא מודי ליה ביידד דרדיר ברא איל לידי דיידי ברא מודי לידי ברא מודי ברא מודי ברא מודי ברא מודי ברא מודי ברא מודי לידי ברא מודי ברא ברא מודי ברא מו לגול כי נחחיו לך דהא מודי ליה דעבד בהדיה וקא גול ליה: מ"ש גול דלא קשיא ליה. הא איהו נמי גבי קרבן שבועה כחיב ואי לא כפר שבועה היכא: **דגוליה והדר כפריה**. כל זמן שלא תבעו בב"ד אלא בינו לבין עצמו היה גחלו ואומר איני נותן לך וכשתבעו בב"ד כפר ונשבע ולעולם גזל לא איקרי אלא א"כ אומר לו איני נותן לך: אי הכי עושק נמי. נוקמיה כרב חסדא בלך ושוב ודקשיא לך שבועה היכא כגון דהדר כפריה: הכי גרסינן הכי השחא בשלמא החם או כגול לסיב. וכחש השתא מכלל דאודי ליה מעיקרא כלומר וכחש בעמיתו בגזל במה שהיה גחלו עד עתה בתורת גזל כחש עכשיו וכפר ומקודם כחש קרוי גזל: **אבל הכא מי כחיב או** בעושק. דנימא וכחש בעושק דמעיקרא: או עשק רסיב. על ידי הכחשה עשקו: שעשקו רבר. משעה שהתחיל לתובעו עושקו בכחישה ולא נקרא עשק על ידי דבר אחר קודם כחישה: בזרגבי' שרר בהמה וכלים. יליף בגמרא": לא סבעו אינו עובר עליו. בגמראי יליף ליה דכתיב אתךי מדעתך ולא מדעתו: המחהו. נתקו מאצלו והעמידו אצל חנוני שהיה פועל צריך לקנות פירות מחנוני ואמר לו בעל הבית לחנוני מן לו בדינר פירות ועלי לשלם: או אמר לשולחני. מן לו בדינר מעות: נשבע ונועל. מפרש בגמרח": ואם יש עדים שסבטו. בזמנו: גר סושב. שקבל עליו שלא לעבוד ע"ז ואוכל נבילות וטריפות: יש בו משום וכו'. מפרש בגמראי: גבו'

ווה לפי שאין פעולחו עליו. ולא קרינא ביה פעולתו אתך: ואימא אבור דיה דשמעיה זיד אגיר די פועדים. לא משום שהיה דעתו להו וכו'. דאי לא משתלימנא לא עברנא: אגרי להדדי. כשהיה האחד לריך לפועלים חבירו פוסק עמהן ואמר להן שכרכם על

> מגיעין למעות עד יום השוק: לא עברי. על שכר פועלין: מידע ידעי דעל יומא דשוקא סמכי. להגיע למעות הלכך אפילו אית ליה מעות גביה לא עבר דאדעתא דהכי איתגר ליה וכיון דמיומא קמא לא עברי תו לא עברי כדאמרינן לעילי שאינו עובר עליו אלא בקר ראשון: אבל משום בל משהא עובר. מיום השוק ואילך: שכיר שעות דיום. שנשכר לו מן הבקר עד חלות: גובה כל היום. דהא כלתה שכירותו מחלות ואיכא בלח תבח: שכיר שעות דלילה גובה כל הלילה. ולכשיעלה עמוד השחר עובר משום בל תלין דהא נשתעבד לו קודם לכן: ושמואל אמר שכיר שעות דיום הוא גובה כל היום. כדקאמרת ואין לילה הולך אחר יום אבל שכיר שעות דלילה גובה כל הלילה וכל היום שהיום הולך אחר הלילה הואיל ושכירותו בליל יום זה ולא דמי לשכיר יום דאתמול שאינו גובה אלא כל הלילה: מכן שכיר שעות גובה כל הלילה וכל היום. בשלמה שמוחל מוקי לה בשכירות שעות דלילה אלא רב במאי מוקי לה: נצדדין. והכי קאמר שכיר שעות יש שגובה כל הלילה ויש שגובה כל היום וכדאמרי אנא: יצא בלילה וכו'. אלמא הואיל ומשכה פעולתו בלילה הוה ליה שכיר שעות דלילה וקתני גובה כל הלילה וכל היום: משום לא **סגוול.** דהא אוקמיה באיזהו נשך (דף סה.) לכובש שכר שכיר דחי גול ממש מלאו דריבית ואונאה נפקא: ה' שמות. חמשה לאוין לא תעשוק את רעך ולא תגזול ולא תלין ולא תעשוק שכיר עני ואביון ביומו תתן שכרו ולא תבוא עליו השמש ועשה ביומו תתן: שם שכירות. כולהו בחד ודאי לא משכחת לה אלא הכי האמר עבירות כל השמות הללו בשם שכירות הן יש מהן בשכירות לילה ויש מהן בשכירות יום: גול. משמע שאנסו בידו מידו ממש טפי מעושה דכתיב (שמואל ב כג) ויגזול את החנית מיד המלרי וכן בבעלי שכם (שופטים ט) ויגולו את כל אשר יעבור עליהם בדרך: מתקיף לה רב ששת. על כרחיך עושק דקא כפר ליה הוא מדחייביה עליו בתורת כהנים קרבן שבועה דכתיב (ויקרא ה) וכחש בעמיתו בפקדון או בתשומת יד וגו':

א) לעיל עו. לקמן קיח., ב) נלעיל קג. וע' מוס' לקמן קיב: ד"ה שכיר שבועות מה:], ג) [לקמן קיב:], ד) רש"ל מ"ו, ספועות מיני.], זא [פקפק קיב:], דו רש"ל מ"ז, דו [דף קי:], וו [ד"ה משום ל (ע"ב], ה) [לקמן קיב.], ט) ומהרא יטו. י) ולהמו

הגהות הב"ח (מ) גמ' בה' שמות ועשה

מוסף רש"י

שכיר בזמנו. אם תגעו כתוך זמן גכייתו (שבועות מה:) נשבע ונוטל. אס ביום שיצא ממלאכתו תבעו. נשבע שלא חיבל ונוטל. שוה אחד מן הנשבעים ונוטלין האמורים במסכת שבועות יאומולים למספט שפועות (מד:) שתקנו לו חכמים דשקלוה לשבועה מבעל הבים ושדיוה חשכיר. משום וכסבור שנתן לזה כשנתן לחבירו, אבל בעלמא אפילו ביום זמנו נאמן לומר פרעתיך כבר ובשבועת היסת שהטילו חכמים על מי ש**אינו מודה במקלת** (לעיל